

Tietosuojaseloste; Henkilötietojen käsittely tutkinta- ja valvontatehtävissä

1 Rekisterinpitäjä

Poliisihallitus

Postiosoite: PL 1000, 02151 Espoo

Käyntiosoite: Vuorimiehentie 3, Espoo

Puhelin: 0295 480 181 (vaihde)

Sähköposti: kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

2 Yhteyshenkilö tietosuoja-asioissa

Poliisihallitus

Tiina Narkilahti, ylitarkastaja

Yhteystiedot: Ks. kohta 1

3 Poliisin tietosuojavastaava

Poliisihallitus

Harri Kukkola, ylitarkastaja

Yhteystiedot, Ks. kohta 1

4 Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Poliisi käsittelee henkilötietoja tutkinta- ja valvontatehtävien suorittamiseksi, poliisin lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseksi ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi tietosuojalainsäädännössä säädettyjen edellytyksien täyttyessä. Tietosuojalainsäädännön mukaan lakisääteinen velvoite voi perustua vain Euroopan unionin tai jonkin jäsenvaltion lakiin ja julkinen valta on täytynyt antaa lailla tai muilla oikeudellisilla säännöksillä.

Poliisin henkilötietojen käsittelystä ja käsittelyn oikeusperusteista säädetään muun muassa seuraavissa laeissa:

- 1) Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019, jäljempänä poliisin henkilötietolaki)
- 2) laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018, jäljempänä rikosasioiden tietosuojalaki)
- 3) poliisilaki (872/2011)
- 4) poliisiasetus (1080/2013)

- 5) esitutkintalaki (805/2011)
- 6) pakkokeinolaki (806/2011)
- 7) asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta (122/2014) ja
- 8) turvallisuusselvityslaki (726/2014).

5 Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset, rekisteröityjen ryhmät ja käsiteltävät henkilötietoryhmät

Poliisi käsittelee poliisin henkilötietolaissa määriteltyjä henkilötietoja esitutinnan, poliisitutinnan tai muun rikoksen selvittämiseen tai syyteharkintaan saattamiseen liittyvän tehtävän, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvän tehtävän ja muun poliisille säädetyn valvontatehtävän suorittamiseksi, jos edellä tarkoitetut tiedot liittyvät henkilöihin, jotka ovat:

- 1) rikoksesta tai rikokseen osallisuudesta epäiltyjä
- 2) alle 15-vuotiaita rikollisesta teosta epäiltyjä
- 3) esitutinnan, poliisitutinnan tai poliisin toimenpiteen kohteena
- 4) rikoksen ilmoittajia tai asianomistajina esiintyviä henkilöitä
- 5) todistajia
- 6) uhreja
- 7) poliisin kenttätehtäviin tai laissa erikseen säädettyihin valvontatehtäviin välittömästi liittyviä
- 8) muutoin tehtävään liittyvien lisätietojen antajia.

Poliisi käsittelee edellä tarkoitetuista henkilöistä henkilön perustietojen lisäksi seuraavia henkilötietoja:

- 1) poliisin tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvät yksilöinnit, kuvaukset ja luokitukset
- 2) tuntomerkkiedot henkilöllisyyden toteamiseksi, mukaan lukien sormen, käden- ja jalanjäljet, käsiala-, ääni- ja hajunäyte, DNA-tunniste, kasvokuva ja muut biometriset tiedot; lähisukulaisten tietoja voidaan käsitellä kadonneiksi ilmoitettujen henkilöiden löytämiseksi ja tunnistamattomina löytyneiden vainajien tunnistamiseksi vain asianomaisen henkilön suostumuksella
- 3) toimenpiteen kohteena olevan henkilön turvallisuuden tai viranomaisen työturvallisuuden turvaamiseksi tiedot henkilön terveydentilasta ja sen seurannasta taikka hänen sairautensa hoidosta, kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta sekä tiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta (*turvallisuustiedot*)

- 4) tunnistetieto syyttäjän tai tuomioistuimen ratkaisusta ja tieto siitä, onko henkilö tuomittu rangaistukseen, jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta, onko syyte hylätty taikka jätetty tutkimatta tai sillensä ja tieto ratkaisun lainvoimaisuudesta.

Poliisi käsittelee poliisin henkilötietolaissa määriteltyjä henkilötietoja muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen, huomioiden laissa henkilötietojen käsittelylle säädetyt rajoitteet:

- 1) rikoksen ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi
- 2) sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta
- 3) etsintäkuulutetun tavoittamiseksi
- 4) syyttömyyttä tukevana selvityksenä
- 5) hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi
- 6) kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi
- 7) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista poliisin toimenpidettä, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista
- 8) poliisin toiminnan suuntaamiseksi.

Edellä tarkoitettuja tietoja käytetään perusmuotoisen ja laajan henkilöturvallisuusselvityksen tietolähteenä turvallisuusselvityksissä säädetyllä tavalla ja laajuudessa.

Poliisin henkilörekisterin tietoja saa salassapitosäännösten estämättä käsitellä myös laillisuusvalvonta-, analyysi-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. Lisäksi tietoja saa käyttää koulutustoiminnassa, jos tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä.

Poliisi käsittelee erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tutkinta- ja valvontatehtävän suorittamiseksi vain, jos käsittely on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

6 Tietojen säännönmukainen luovuttaminen

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona suojelupoliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, Puolustusvoimille, syyttäjälle, tuomioistuimille, Oikeusrekisterikeskukselle, Rikosseuraamuslaitokselle ja muulle rikosasioiden

tietosuojalaissa tarkoitettulle toimivaltaiselle viranomaiselle rikosasioiden tietosuojalain 1 §:ssä tarkoitettua viranomaisen laissa säädettyä tehtävää varten.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona myös muille viranomaisille viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi poliisin henkilötietolain tai muun lain perusteella erillisissä tietoluvissa tarkemmin määritellyssä laajuudessa ja lupaehdoilla.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja yksittäiseen asiaan liittyvänä tai tietojoukkona myös toisen Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, joka käsittelee henkilötietoja rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Tietoja saavalla taholla on oikeus käsitellä henkilötietoja samoilla edellytyksillä kuin poliisi itse saa käsitellä kyseessä olevia henkilötietoja.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja yksittäiseen asiaan liittyvänä tai tietojoukkona Eurojustille ja muulle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla perustetulle toimielimelle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskunta järjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen kyseisten tehtävien suorittamiseksi.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja yksittäiseen asiaan liittyvänä tai tietojoukkona Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaiselle lainvalvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä, jos tiedot ja tiedustelutiedot ovat tarpeen rikosten estämiseksi tai selvittämiseksi. Toimivaltaisen lainvalvontaviranomaisen on luovutettava edellä tarkoitettuja henkilötietoja rikostutkinnasta tai rikostiedusteluoperaatiosta vastaavalle toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle lainvalvontaviranomaiselle myös oma-aloitteisesti, jos luovuttamisen voidaan olettaa edistävän rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastolle (Europol) noudattaen, mitä Europol-asetuksessa ((EU) 2016/794) ja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta annetussa laissa (214/2017) säädetään.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja Prümin sopimuksen (SopS 54/2007) ja Prüm-päätöksen (2008/615/YOS) nojalla sopimuksen piiriin kuuluville jäsenvaltioille Prüm-sopimuksessa ja -päätöksessä määritellyssä laajuudessa erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja yksittäiseen asiaan liittyvänä tai tietojoukkona kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (ICPO–Interpol) rikosasioiden tietosuojalain 7 luvun perusteella rikosasioiden tietosuojalain 1 §:n 1 momentissa mainittua tarkoitusta varten.

Poliisi luovuttaa tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyviä henkilötietoja yksittäiseen asiaan liittyvänä tai tietojoukkona rikosasioiden tietosuojalain 7 luvun perusteella:

- 1) laittomasti maahan saapuneiden ja maassa oleskelevien henkilöiden takaisinottamisesta tehdyissä kansainvälisissä sopimuksissa tai muissa järjestelyissä tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille henkilötietoja kyseisissä kansainvälisissä sopimuksissa tai järjestelyissä tarkoitettuja tehtäviä varten
- 2) muun valtion asevalvonnasta vastaavalle viranomaiselle ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimista, hallussapitoa, siirtoa, tuontia ja vientiä koskevia henkilötietoja, jos tietojen luovuttaminen on asevalvonnan kannalta välttämätöntä.

Henkilökorttilaissa ja passilaissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi käsiteltäviä biometrisiä tietoja saa luovuttaa vain 15 §:n 2 momentin mukaisiin tarkoituksiin.

7 Henkilötietojen poistaminen ja arkistointi

Rikosasiaan liittyvät, syyttäjälle ratkaistavaksi siirretyn rikosasian tiedot poistetaan:

- 1) viiden vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmästä epäilystä rikoksesta voi seurata sakkoa tai enintään vuoden vankeusrangaistus

- 2) kymmenen vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata yli vuoden ja enintään viiden vuoden vankeusrangaistus
- 3) kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosasian siirtämisestä syyttäjälle, jos rikosasian törkeimmistä epäilyistä rikoksesta voi seurata yli viisi vuotta vankeutta.

Edellä tarkoitetut tiedot poistetaan kuitenkin aikaisintaan vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta.

Muun kuin syyttäjälle ratkaistavaksi siirretyn rikosasian tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua rikosasian kirjaamisesta.

Henkilöllisyyden toteamiseksi käsiteltävät tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua viimeisen rikoksesta epäiltyä henkilöä koskevan merkinnän tekemisestä. Tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta, jos törkeimmistä rekisteröintiperusteena käytetystä rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Rikoksen tekohetkellä alle 15-vuotiaan tuntomerkkitiedot poistetaan kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua viimeisen rikoksesta epäiltyä henkilöä koskevan merkinnän tekemisestä, jollei jokin merkinnöistä koske rikosta, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta.

Henkilöllisyyden toteamiseksi käsiteltävät tuntomerkkitiedot ja rikoksen tekohetkellä alle 15-vuotiaan tuntomerkkitiedot poistetaan viimeistään vuoden kuluttua merkinnän tekemisestä, jos tutkinnassa on selvinnyt, ettei rikosta ole tehty tai henkilöä ei enää ole syytä epäillä rikoksesta.

Edellä tarkoitetut rikosasiaan liittyvät henkilötiedot voidaan kuitenkin säilyttää edelleen, jos ne ovat tarpeen tutkinnallisen, valvonnallisen tai muun perustellun syyn vuoksi tai rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Henkilötietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

Muut tutkinta- ja valvontatehtävissä käsiteltävät henkilötiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tai asian kirjaamisesta, jolleivät ne liity tutkittavaan rikosasiaan. Muiden tutkinta- ja valvontatehtävien poistamisesta poiketen:

- 1) liiketoimintakieltoa koskevat tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua liiketoimintakiellon päättymisestä
- 2) lähestymiskieltoa, tapaamiskieltoa ja yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetussa laissa tarkoitettua suojelutoimenpidettä koskevat tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua lähestymiskiellon, tapaamiskiellon tai suojelutoimenpiteen määrittämisestä
- 3) valvottua koevapautta tai valvontarangaistusta koskevat tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua valvotun koevapauden tai valvontarangaistuksen päättymisestä
- 4) muut henkilöiden tavoittamiseksi, valvomiseksi, tarkkailemiseksi ja suojaamiseksi käsiteltävät etsintäkuulutusta, matkustus-, eläintenpito- tai metsästyskieltoa, kansallista maahantulokieltoa, yhdyskuntaseuraamusta tai ehdonalaista vapautta koskevat tiedot poistetaan kolmen vuoden kuluttua kuulutuksen tai kiellon peruuttamisesta tai päättymisestä
- 5) kadonneiksi ilmoitettujen henkilöiden löytämiseksi ja tunnistamattomina löytyneiden vainajien tunnistamiseksi käsiteltävät henkilötiedot poistetaan aikaisintaan viiden vuoden kuluttua kadonneen henkilön löytämisestä tai tuntemattoman vainajan tunnistamisesta; kadonneiksi ilmoitettujen henkilöiden löytämiseksi ja tunnistamattomina löytyneiden vainajien tunnistamiseksi tarpeelliset lähisukulaisten tiedot poistetaan kuitenkin rekisteröidyn pyynnöstä tai heti, kun tiedot eivät enää ole käsittelytarkoituksen kannalta tarpeellisia
- 6) ulkomaalaislain 131 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötuntemerkit ja matkustusasiakirjan tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen rekisteröityä koskevan merkinnän tekemisestä; jos rekisteröity on saanut Suomen kansalaisuuden, tiedot poistetaan kuitenkin yhden vuoden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon kyseisestä kansalaisuuden saamisesta.

Ulkomaalaislain 131 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi käsiteltävät henkilötuntemerkit ja matkustusasiakirjan tiedot sekä tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyvän toimenpiteen kohteena olevan henkilön turvallisuustiedot poistetaan kuitenkin viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Edellä tarkoitettut henkilötiedot voidaan kuitenkin säilyttää edelleen, jos ne ovat tarpeen tutkinnallisen, valvonnallisen tai muun perustellun syyn vuoksi tai

rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Henkilötietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

Poliisin tehtävien suorittamisen yhteydessä saadut tiedot hävitetään viipymättä sen jälkeen, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita tutkinta- ja valvontatehtävään liittyvän tehtävän suorittamiseksi, rikoksen ennalta estämiseksi tai paljastamiseksi, sellaisen rikoksen selvittämiseksi, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, etsintäkuulutetun tavoittamiseksi, syyttömyyttä tukevana selvityksenä, hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estämiseksi, kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista poliisin toimenpidettä, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista taikka poliisin toiminnan suuntaamiseksi.

Virheelliseksi todettu tieto, jota on säilytetty rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi, poistetaan heti, kun tiedon säilyttäminen oikeuksien turvaamiseksi ei enää ole tarpeen.

8 Rekisteröidyn oikeudet

Läpinäkyvän ja avoimen informoinnin toteuttamiseksi sekä rekisteröidyn oikeuksien käytön edistämiseksi poliisi on asettanut kaikkien saataville kattavan informaatioaineiston www.poliisi.fi -sivustolle. Sivustolta löytyy yksityiskohtaista tietoa muun muassa siitä, miten rekisteröity voi tarkastaa itseään koskevat tiedot, milloin tietojen tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, miten ja millä edellytyksillä tietoja voi saada oikaistua tai poistettua, miten lokitietoja käsitellään poliisissa ja miten poliisi rekisterinpitäjänä huolehtii rekisteröityjen oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyn sisäisestä valvonnasta.

Sen seikan varmistamiseksi, että edellä mainittu informaatioaineisto on myös muulla tavalla asetettu kaikkien saataville, on jokaiseen poliisin asiakaspalvelupisteeseen sijoitettu poliisin henkilörekisterit -kansio, jossa on vastaavaa rekisteröidylle tarkoitettua informaatioaineistoa paperiasiakirjamuodossa.

8.1 Tarkastusoikeus / oikeus saada pääsy tietoihin

Jokaisella on lähtökohtaisesti oikeus saada rekisterinpitäjältä tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja ja jos kyseisiä tietoja käsitellään,

rekisteröidyllä on oikeus pyynnöstä saada rekisterinpitäjältä rikosasioiden tietosuojalain 23 §:ssä mainitut tiedot.

Rekisteröidyn on edellä tarkoitettuihin tietoihin tarkastusoikeutta käyttäessään esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilökohtaisesti rekisterinpitäjälle tai poliisilaitokselle ja pyytäjän on todistettava henkilöllisyytensä. Rekisteröidyllä voi olla mukanaan avustaja. Pyyntö on yksilöitävä riittävällä tarkkuudella siten, että pyynnöstä käy riittävällä tarkkuudella ilmi, mihin henkilörekisteriin tai sen osaan pyyntö on kohdistettu.

Rekisteröidyllä itsellään ei ole tarkastusoikeutta tietolähdetietoihin, Schengenin tietojärjestelmän salaista tarkkailua ja erityistarkastuksia koskeviin henkilötietoihin, poliisin henkilötietolain 5 - 8 §:ssä tarkoitettuihin henkilötietoihin sisältyviin poliisin taktisia ja teknisiä menetelmiä koskeviin tietoihin, havainto- tai tietolähdetietoihin tai tekniseen tutkintaan käytettäviin tietoihin eikä henkilötietoihin, jotka on saatu poliisilain 5 luvun ja pakkokeinolain 10 luvun mukaisia tiedonhankintamenetelmiä käyttäen sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 157 §:n nojalla.

Rekisteröidyn tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, jos se rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen on oikeasuhtaista ja välttämätöntä:

- 1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiseksi tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi
- 2) viranomaisen muun tutkinnan, selvityksen tai vastaavan menettelyn turvaamiseksi
- 3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi
- 4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi tai
- 5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Jos rekisteröidyn tarkastusoikeutta lykätään, rajoitetaan tai se evätään, rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava siitä rekisteröidylle kirjallisella todistuksella. Myös lykkäämisen, rajoittamisen ja epäämisen perustelut on ilmoitettava, paitsi jos niiden ilmoittaminen vaarantaisi epäämisen tai rajoittamisen tarkoituksen. Tarkastusoikeuden epäämisenä pidetään myös sitä, että rekisterinpitäjä ei ole kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä antanut kirjallista vastausta rekisteröidylle.

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua tarkastamaan henkilötietojen ja niiden käsittelyn lainmukaisuus, jos rikosasioiden tietosuojalain tai muun lain nojalla rekisteröidyn tarkastusoikeutta on lykätty, rajoitettu tai evätty. Pyyntö on esitettävä henkilökohtaisesti tietosuojavaltuutetulle, rekisterinpitäjälle (Poliisihallitus) tai poliisilaitokselle ja pyytäjän on todistettava henkilöllisyytensä.

Rekisteröidyllä on oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi (toimenpidepyyntö), jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan rikosasioiden tietosuojalakeja tai muuta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lakia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto:

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 566 6700, Faksi: 029 566 6735

Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja@om.fi

8.2 Henkilötietojen oikaiseminen, poistaminen ja käsittelyn rajoittaminen

Rekisterinpitäjän on oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta ilman aiheetonta viivytystä oikaistava tai täydennettävä rekisteröityä koskeva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen tai puutteellinen henkilötieto.

Rekisterinpitäjän on oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta ilman aiheetonta viivytystä poistettava rekisteröityä koskevat henkilötiedot, jos niiden käsittely on vastoin rikosasioiden tietosuojalain lainmukaisuusvaatimuksen, käyttötarkoitussidonnaisuuden, tarpeellisuusvaatimuksen, virheettömyysvaatimuksen taikka erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan käsittelyn säännöksiä.

Poistamisen sijasta rekisterinpitäjän on kuitenkin rajoitettava käsittelyä, jos:

- 1) rekisteröity kiistää tietojen paikkansapitävyyden eikä niiden paikkansapitävyyttä tai virheellisyyttä voida todentaa (rekisterinpitäjän on ennen tämän rajoituksen poistamista ilmoitettava siitä rekisteröidylle); tai
- 2) henkilötiedot on säilytettävä todistelua varten.

Rekisteröity voi esittää henkilötietojen oikaisemista, poistamista ja käsittelyn rajoittamista tarkoittavan pyynnön rekisterinpitäjälle tai muulle poliisiyksikölle. Pyyntö tulee yksilöidä riittävällä tarkkuudella siten, että pyynnöstä käy ilmi, kenen

henkilötiedoista asiassa on kyse, mihin poliisin henkilötietoihin oikaisu-, poistamis- tai käsittelyn rajoittamispyyntö on kohdistettu, miksi kyseiset tiedot ovat rekisteröidyn mielestä käsittelyn tarkoituksen kannalta puutteellisia, epätarkkoja tai virheellisiä ja mitä muutoksia rekisteröity vaatii kyseisiin tietoihin tehtävän sekä miksi henkilötietojen käsittelyä olisi rajoitettava. Rekisterinpitäjällä on oikeus pyytää lisätietoja henkilöllisyyden vahvistamiseksi.

Rekisteröidyn henkilötietojen oikaisemiseen, poistamiseen ja käsittelyn rajoittamiseen liittyvää oikeutta voidaan rajoittaa, jos se rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen on oikeasuhtaista ja välttämätöntä:

- 1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiseksi tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi
- 2) viranomaisen muun tutkinnan, selvityksen tai vastaavan menettelyn turvaamiseksi
- 3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi
- 4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi tai
- 5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Jollei rekisterinpitäjä hyväksy rekisteröidyn vaatimusta henkilötietojen oikaisemisesta, täydentämisestä, poistamisesta tai niiden käsittelyn rajoittamisesta, rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle kirjallisella todistuksella kieltäytymisestä ja sen perusteista. Tiedot kieltäytymisen perusteista voidaan kokonaan tai osittain jättää antamatta siltä osin kuin se on välttämätöntä edellisessä kohdassa mainituilla perusteilla.

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua tarkastamaan henkilötietojen ja niiden käsittelyn lainmukaisuus, jos rikosasioiden tietosuojalain tai muun lain nojalla rekisterinpitäjä ei hyväksy rekisteröidyn vaatimusta henkilötietojen oikaisemisesta, täydentämisestä, poistamisesta tai niiden käsittelyn rajoittamisesta (yhteystiedot edellä).

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava virheellisten henkilötietojen oikaisemisesta sille viranomaiselle, jolta virheelliset henkilötiedot ovat peräisin. Jos henkilötietoja on oikaistu tai poistettu taikka niiden käsittelyä on rajoitettu rikosasioiden tietosuojalain 25 §:n nojalla, rekisterinpitäjän on ilmoitettava asiasta niille vastaanottajille, joille rekisterinpitäjä on luovuttanut kyseisiä tietoja. Vastaanottajan on oikaistava tai poistettava sillä olevat kyseiset henkilötiedot taikka rajoitettava niiden käsittelyä.

8.3 Rekisteröidyn muut oikeudet

Rekisteröidyn oikeutta vastustaa tietojen käsittelyä, oikeutta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen ja oikeutta olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi ei sovelleta, kun poliisi käsittelee henkilötietoja tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyvän poliisin lakisääteisen tehtävän yhteydessä ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

8.4 Rekisteröidyn oikeuksien käytön ja toimenpiteiden maksuttomuus

Rekisteröidylle rikosasioiden tietosuojalain perusteella annettavat ilmoitukset ja tiedot sekä rekisteröidyn tekemien pyyntöjen käsitteleminen ovat rekisteröidylle lähtökohtaisesti maksuttomia. Jos rekisteröidyn pyynnöt ovat kuitenkin niiden toistuvuudesta tai muusta syystä ilmeisen kohtuuttomia tai perusteettomia, rekisterinpitäjä voi kuitenkin periä toimenpiteestä maksun. Maksun määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Jos rekisterinpitäjä on perinyt edellä mainituilla perusteilla maksun, sen on tarvittaessa osoitettava pyynnön ilmeinen perusteettomuus tai kohtuuttomuus.

9 Henkilötietojen suojaus ja valvonta poliisissa

Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tulee teknisin ja organisatorisin toimenpitein huolehtia henkilötietojen riittävästä suojaamisesta ottaen huomioon käsittelystä rekisteröidyn oikeuksille aiheutuva riski. Henkilötiedot on erityisesti suojattava oikeudettomalta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta ja vahingoittumiselta. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon:

- 1) uusin tekniikka
- 2) toimenpiteiden toteuttamiskustannukset
- 3) käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset
- 4) luonnollisen henkilön oikeuksiin kohdistuvat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit.

Poliisihallinnon teknisen, hallinnollisen ja organisatorisen tietoturvallisuuden perustana on Poliisin tietoturva- ja tietosuojapolitiikka, jossa määritellään tietojen turvaamisen tavoitteet, vastuut ja toteutuskeinot poliisihallinnossa. Tietoturvapolitiikkaa tarkennetaan useissa erillisissä määräyksissä ja ohjeissa.

Poliisihallitus on antanut ohjeen sisäisestä laillisuusvalvonnasta poliisissa ja eräistä muista oikeudellisista asioista poliisissa, joka luo puitteet poliisin

laillisuusvalvonnan suunnittelulle ja toteutukselle sekä valvonnan tuloksista raportoinnille myös poliisin tietojärjestelmien käytön ja henkilötietojen käsittelyn valvonnan osalta.

Henkilörekisterien käytön ja henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota käsiteltävien tietojen oikeellisuuteen ja tarpeellisuuteen, tietojen asianmukaiseen käyttöön, käyttöoikeuksien oikeellisuuteen ja ajantasaisuuteen sekä siihen, että tietoja käsitellään salassa pidettävien tietoaineistojen luokitusvaatimusten mukaisesti. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyssä valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen edellyttämät tekniset ja organisatoriset suojaustoimet on toteutettu asianmukaisesti ja että kyseisiä henkilötietoja käsitellään ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä poliisille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

10 Tietosuojaselosteiden saatavillapito

Poliisin tietosuojaselosteet on asetettu julkisesti kaikkien saataville sähköisessä muodossa poliisin valtakunnalliseen tietoverkkoon (www.poliisi.fi), poliisin sisäiseen tietoverkkoon (Intranet) sekä paperimuodossa jokaiseen poliisin asiakaspalvelupisteeseen.

Tietosuojaselosteet talletetaan lisäksi poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asianhallinta-, päätöksenteko- ja arkistointijärjestelmään (Acta).